

นิมิตเป็นทางเดิน

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๔

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เอาปัญหาสดก่อน ใจ อันนี้มันเป็นปัญหาแห่ง

ถาม : ทำไมพ่อแม่ทำกรรมไม่ดี จึงมีผลไปถึงลูก

หลวงพ่ : อย่างนี้มันเป็นผลบุญผลกรรมเนาะ พ่อแม่ทำกรรมไม่ดี ทำไมมีผลไปถึงลูก มันคนละคน พ่อแม่ก็คือพ่อแม่ ลูกก็คือลูกใช่ไหม แต่พ่อแม่ถ้าทำกรรมไม่ดี.. เพราะว่ามันเป็นเรื่องระหว่างพ่อแม่ ระหว่างกรรมเก่า กรรมใหม่ก่อน อย่างเช่นถ้ากรรมเก่า เห็นไหม กรรมเก่าเราเกิดมาเป็นพ่อเป็นแม่กัน เป็นพ่อแม่ลูก มันต้องมีเวรมีกรรมมาต่อกัน ถ้ามีเวรมีกรรมต่อกัน ทำไมเรามองพ่อแม่เราแตกต่างกันล่ะ

ลูกแต่ละคนมองพ่อแม่แตกต่างกัน ลูกทุกคนบอกว่าพ่อแม่รักคนอื่นมากกว่าตัวเอง แต่สำหรับพ่อแม่จะรักลูกเสมอกัน ทีนี้พ่อแม่รักลูกเสมอกัน แต่ลูกบางคนก็มีเขาวีปัญญาที่แตกต่างกัน ถ้าแตกต่างกันนี้ความหวังใจ เห็นไหม ความหวังของพ่อแม่ กรณีอย่างนี้มันทำให้ตอกลิ้มตอกลิ้มให้หัวใจมันกลางแคลงใจกัน

ฉะนั้น “พ่อแม่ทำไมดีทำไมมีผลต่อลูก?” พ่อแม่ทำไมดีก็แล้วแต่ มันก็เหมือนสายเลือด เห็นไหม เวลาไปโรงพยาบาลนี่เขาถ่ายเลือด เขาให้เลือดกัน ถ้าเลือดในตระกูลมันจะเข้ากันได้หมดเลย แต่มันก็มีผิดเพี้ยนไปบ้างเหมือนกัน

ฉะนั้นสิ่งนี้เขาเรียกว่า “สายบุญสายกรรม” ถ้าพ่อแม่ทำกรรมไม่ดีนี้ผลมันตกกับลูกไป ตกกับลูกมันก็มีส่วน มันมีส่วนนะ แต่ถ้าลูกมีบารมีมากกว่า ถ้าลูกมีบารมีที่แก่กล้ามาก พ่อแม่ทำกรรมขนาดไหนก็เป็นกรรมของพ่อแม่ มันก็หยุดอยู่แค่นั้นแหละ มันมีผลบ้าง แต่มันไม่ถึงกับว่า

จะทำให้มีผลมาก มีผลมากมีผลน้อย มันอยู่ที่เวลาเราเกิดมาใช้เวรใช้กรรม นี่ใช้เวรใช้กรรมสิ่งนี้ มันจะมีผล แต่ถ้าเราเกิดมาแล้วเรามีสิ่งที่จะมาส่งเสริม สิ่งนี้มันจะมาถึงไม่รุนแรง

ทีนี้พ่อแม่ทำกรรมไม่ดี ทำไมไม่ส่งผลต่อลูก.. ความจริงกรรมมันก็เป็นเรื่องส่วนบุคคล ทั้งนั้นแหละ แต่ส่วนบุคคลนี้ ใครทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ใครทำคนนั้นต้องเป็นคนได้ แต่นี้เป็น คนได้ คุณอย่างชื่อเสียงในตระกูล ทุกคนก็อยากจะให้ตระกูลของตัวเองดีไซ้ใหม่ ใครทำผิดคน หนึ่งมันเสียชื่อเสียงตระกูล มันมีผล กรรมมันเป็นกรรม เป็นโลกกรรมไง แรงเสียดสีมันต้องมี ฉะนั้นมันเกี่ยวพันกัน

ทีนี้เรื่องกรรม เราจะพูดให้มันชัดเจน มันก็อยู่ที่वासานะ อภิสัทบุตร บุตรที่ดีกว่าพ่อ กว่าแม่ บุตรคนนี้จะไปไกลกว่าพ่อแม่มากเลย นี่เขาเรียกว่าอภิสัทบุตร ถ้าบุตรอย่างนี้มา เห็น ใหม่ ลูกนี้ส่งเสริมพ่อแม่ด้วย ลูกนี้เอาพ่อแม่ให้ดีขึ้นกว่าเดิมด้วย แต่ถ้าพูดถึงเวลาบุตรของเรา บุตรที่เวลาเกิดมาแล้วมันก็ทำให้มีปัญหา "ไอ้แบบนี้มันเป็นกรรมเก่า ทีนี้ถ้ากรรมใหม่นี้เพราะมัน มีตรงนั้นมา มันมีเบื้องหลังมามันถึงมีความขัดแย้ง ถ้าเบื้องหลังมาเป็นสิ่งที่ดีนะ..

ฉะนั้นพ่อแม่เวลามีปัญหาในชาติปัจจุบันนี้ เราก็คิดอย่างทีกิเลสมันคิดไซ้ใหม่ คิดบอกว่า เราได้เปรียบ เราเอาเปรียบตลอดเวลา เวลาตายไปแล้วเขาบอกว่านี่ต้องไปใช้เวรใช้กรรมนะ ไม่ เชื่อ ทีนี้พอไปเกิดอีกภพชาติหนึ่ง มันก็มาเกิดเป็นกรณีอย่างนี้ เป็นลูกเป็นหลานกัน ทีนี้พอเป็น ลูกเป็นหลานกัน พอลูกอ่อนหน่อยเดี๋ยวมันควักหมดเลย บอกว่าจะไม่ให้ จะไม่ให้ มีหรือจะ ไม่ให้ พอมันคืนเข้าหน่อย จะเอาอะไรให้มันหมดเลย.. กรณีอย่างนี้มันเป็น ในพระไตรปิฎกมี มาก

ฉะนั้น “พ่อแม่ทำไมดี ทำไมถึงมีผลตกถึงกับลูก?”

ทีนี้พ่อแม่ทำไมดีมันก็ส่วนทำไมดี นี่มันอยู่ที่ว่า ถ้าลูกดีนะ กรณีนี้กรรมเป็นอจินไตย คำว่าอจินไตยมันไม่มีสูตรตายตัวไง มันอยู่ที่ระหว่างเครื่องรับเครื่องส่ง ถ้าเครื่องรับดี เครื่องส่งดี ก็ไปดีไซ้ใหม่, เครื่องส่งดี เครื่องรับไม่ดี, เครื่องส่งไม่ดี เครื่องรับดี มันแตกต่างกัน คือกรรม ระหว่างพ่อแม่ลูกมันแตกต่างกัน

ดูอย่างพระพุทธเจ้า เห็นใหม่ เกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เวลาออกบวช โอ้อโฮ.. พ่อเสียใจ มาก นี่พูดถึงกรรมดีหรือกรรมไม่ดีล่ะ แต่ความเห็นของพ่อแม่ พ่อแม่ก็เห็นว่าอยากให้ลูกเป็น

จักรพรรดิ แต่เวลาถูกไปเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยังกลับมาเอาพ่อเป็นพระอรหันต์ได้ ขึ้นไปเทศน์เอาแม่เป็นพระอรหันต์ได้ เอาราहुลเป็นพระอรหันต์หมดเลย เอาทั้งครอบครัวเป็นพระอรหันต์หมดเลย

นี่ไงพ่อแม่ลูก แต่ลูกที่ติกว่าไง ถ้าลูกติว่ากรรมอันนี้มันก็จะมีผลน้อยหรือจะไม่มีเลย ไม่มีเลยเพราะลูกทำให้ติกว่า นี่กรรมถึงเป็นอจินไตย อจินไตยคือไม่มีสูตรตายตัว อยู่ที่ว่าบุญของใครมากกว่ากัน บารมีไง อำนาจวาสนาบารมีใครมากกว่ากัน มันก็จะช่วยอีกฝ่ายหนึ่งได้

อันนี้พูดถึงว่า “ทำไมพ่อแม่ทำกรรมไม่ดี จึงมีผลไปถึงลูก” มีบ้าง แต่ถ้าเป็นความจริงแล้วมันเป็นเรื่องส่วนบุคคลเลย ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เราทำเองเราได้เอง เราปฏิบัติเอง ถ้าพ่อแม่ปฏิบัติเป็นพระอรหันต์หมดเลย แล้วจะให้ลูกเป็นพระอรหันต์ด้วยคงไม่ได้ พ่อก็เป็นพระอรหันต์ แม่ก็เป็นพระอรหันต์นะ บอกให้ลูกเป็นพระอรหันต์ด้วย ลูกก็ต้องปฏิบัติเอง เห็นไหม ถึงที่สุดแล้ว ถึงที่สุดถ้าเราเข้มข้นเอาตามความเป็นจริงแล้ว ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

อดดา หิ อดุตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน แต่เพราะเรามีสายบุญสายกรรมกัน เราถึงมาเกิดเป็นพ่อเป็นแม่เป็นลูกกัน เวลาเกิดเป็นพ่อแม่ลูกกันแล้วมันเป็นเครื่องแสดงของคุณงามความดี ความกตัญญูกตเวทิตะเป็นเครื่องหมายของคนดี ฉะนั้นพ่อแม่ของเรานี้ เราต้องมีความกตัญญูกตเวทิตะกับพ่อแม่ของเรา เพราะพ่อแม่ของเรามีบุญคุณมหาศาลเพราะให้ชีวิตเรามา พ่อแม่คลอดเรามา พ่อแม่เลี้ยงดูเรามา พ่อแม่ส่งเสริมจุนเจือเรามาตั้งแต่ดินเท่าฟ้าหอย อันนี้มันเป็นเรื่องของข้อเท็จจริง ว่าเราต้องกตัญญูกตเวทิตะกับพ่อแม่ของเรา

ทีนี้ถ้าพ่อแม่ทำผิดแล้วทำไมส่งผลถึงลูกละ แล้วพ่อแม่มีความเห็นผิด มีความที่ไม่ลงรอยเราจะทำอะไร เห็นไหม เวลาหลวงตาท่านยังบอกว่า ถ้าพ่อแม่ของเราถึงจะผิด เราก็ไม่ควรจะโต้เถียง แต่เราต้องใช้อุบาย พยายามจะชักนำพ่อแม่ของเรามาให้เห็นตามข้อเท็จจริง เห็นดีเป็นดี เห็นชั่วเป็นชั่ว แต่ต้องใช้อุบายค่อยๆ ไม่ใช่เราบอกว่าสิ่งนี้เป็นความดี แล้วก็จะบังคับให้พ่อแม่เห็นไปกับเรานะ เลยกลายไปขัดแย้งไปซะฉิบ

สิ่งที่เราจะทำให้พ่อแม่เราดีนี่แหละ แต่เพราะเราติดใจของเราซะใหม่ว่าเป็นความดีแน่นอน พ่อแม่เป็นความคิดที่ไม่ดี แต่พ่อแม่เป็นความคิดที่ไม่ดี นั่นคือความคิดของพ่อแม่ ทีนี้พ่อแม่มีกตัญญูคือให้ชีวิตเรามา ชีวิตที่เราได้มานี้คือกำไรมหาศาลแล้ว แต่ที่รู้ความเห็นนี้เขาเห็นผิด แล้วเราทำอย่างไรให้เขาเห็นถูกต้อง

ถ้าเห็นถูกมันต้องใช้อุบาย อุบายคืออะไร อุบายคือตัวเราไง อุบายคือว่าเราเป็นลูก เราทำ ความดีอยู่ในร่องในรอย เห็นไหม แล้วบอกว่านี่ดีขึ้นมาเพราะอะไร ดีขึ้นมาเพราะทำดีไง ดีขึ้นมา เพราะเชื่อในศาสนาไง ให้พ่อแม่เห็นผลไง แล้วพ่อแม่ เออ.. ลูกมันยังดีได้ ทำไมเราจะดีไม่ได้ นี่ ใช้อุบายอย่างนี้ พ่อแม่ก็จะคล้อยตามมา คล้อยตามมาเพราะว่าเราทำความดีให้เห็น มันต้องใช้ อุบายไง

แต่บอกว่านี่คือความดี เอาทฤษฎีมากุยกั๊ก นี่เป็นความดี นุ่นก็ว่าความดี ฮ้าว.. ความดีก็ ทะเลาะกัน ทะเลาะกันเพราะความดีไง อยากให้ได้ดีก็เลยทะเลาะกันใหญ่เลย ทะเลาะกันเพื่อจะ ไปดี ก่อนที่จะไปดีนะมันแตกร้าวมดแล้ว แต่ถ้ามันเดือนกันมันบอกกันก็เพื่อประโยชน์นะ อัน นั้นพูดถึงกรรม

ถาม : ๓๕๓. เรื่อง “รูป-นามขั้นที่ ๕”

อยากพิจารณาขั้นที่ ๕ ชัดๆ จากอาจารย์คะ อยากพิจารณาชัดๆ นะ คือนั่งสมาธิโดย พิจารณาการเกิดดับของเวทนาตลอดการนั่ง ๑-๓ ชั่วโมง ช่วงที่มีทุกขเวทนา สติก็อยู่กับเวทนา แต่พอเวทนาดับไป ก็จะมีสมาธิอยู่กับกาย บางทีก็แว็บไปคิดเรื่องอื่น ช่วงแรกก็แว็บนานกว่าจะมี สติรู้ ตอนนี้แว็บบ้างแต่สั้น และมีสติรู้เร็วขึ้น

ตอนนี้เห็นจิตกับเวทนา กาย แยกกันอยู่ (เห็นโดยการนั่งสมาธิ) ยิ่งทำสมาธิยิ่งเห็นชัดขึ้น และมีตัวรู้ที่ชัดมาก ขณะที่ออกจากสมาธิแล้วจะมีสติอยู่กับปัจจุบัน ไม่ค่อยคิดไปเรื่องอดีต อนาคต ทำงานอะไรก็ทำงานแค่อย่างเดียว ไม่สามารถทำอะไรหลายอย่างพร้อมกันได้ ขอ คำแนะนำจากอาจารย์นะคะ ยังไม่เคยกราบอาจารย์เลยคะ

หลวงพ่ : เออ (หัวเราะ) การพิจารณาขั้นที่ ๕ ธาตุ ๔ และขั้นที่ ๕ ก็พิจารณาของเราไปนี้แหละ จิตเราพิจารณานะ ถ้าเราจับอะไรไม่ได้เลย เราก็จับความคิดไปก่อน ความจริงเราจะไม่ รู้จักศัพท์ นี่ขั้นที่ ๕ คือรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ รูปคืออะไรบางคนก็ไม่เข้าใจ

ถ้าพูดถึงการศึกษามา แล้วปฏิบัติใหม่ๆ รูปคืออะไร ถ้าไปศึกษาในธรรมใช้ใหม่ เราก็ บอกว่ารูปคือความรู้สึก เวทนาจึงคือความสุข สัญญาก็คือความจำได้หมายรู้ สังขารคือความคิด ความปรุง ความแต่ง วิญญาณคือวิญญาณรับรู้ นี่เราก็ได้แต่ทฤษฎี

เราจะบอกว่า ถ้าเวลาเราพิจารณาไปมันก็จะ เป็นทฤษฎีไปก่อน เป็นทฤษฎีไปก่อนนะ เป็นสุดมยปัญญา เป็นจินตมยปัญญา แล้วภาวนามยปัญญา ฉะนั้นพอเราพิจารณาเวทนาไป แล้ว ถ้าเวทนามันหยุด หรือเวทนามันดับ มันจะเป็นสมาธิ พอเป็นสมาธิขึ้นมา เรานั่งสมาธิ ๑-๓ ชั่วโมง เวลาจิตมันสงบไปแล้ว จิตมันจะดีขึ้น เห็นใหม่ มันปล่อยเวทนา เห็นกายกับจิต เห็นกายกับเวทนาแยกอะไรเนี่ย มันเป็นการฝึกหัดทั้งนั้นแหละ

เราจะบอกว่าการฝึกหัด เริ่มต้นก่อนที่เราจะมาพูดแรงๆ นี่ก็บอกว่าจะต้องเป็นสมถวิปัสสนา วิปัสสนาจะต้องมีสมาธิ แล้วก็บอกว่าสมาธิเมื่อไหร่จะได้วิปัสสนา ทีนี้คำว่าวิปัสสนา เห็นใหม่ ในวิปัสสนาจะมีสมถะ ในสมถะจะมีวิปัสสนา ถ้าเราจะก้าวเดินไป คือในสมถะมันจะมีปัญญาของมัน ถ้าไม่มีปัญญา การทำสมถะจะเป็นมิจฉาไป คือแล้วแต่กำลังของจิตมันจะดันของมันไป แต่ถ้าเรามีปัญญามากขึ้น เราพิจารณากาย เวทนา จิต ธรรม พิจารณาสีต่างๆ ก็แล้วแต่มันพิจารณาโดยทางโลก

คำว่า “โลก” โลกคือความคิดสามัญสำนึกเรานี้ละ โลกคือความคิดดิบๆ เรานี้ละ โลกคือการเกิดของมนุษย์นี้ละ มนุษย์เกิดมาก็มีความคิดมีความเห็นนี้ละ นี่คือโลก โลกเพราะอะไร โลกเพราะมันเกิดจากจิต เกิดจากสามัญสำนึก เกิดจากสัญชาตญาณของมนุษย์ เกิดจากความคิดของมนุษย์โดยธรรมชาติของมัน ทีนี้พอเราใช้ปัญญาพิจารณาของเราไป พิจารณาไปแล้วมันจะปล่อยความรู้สึกนึกคิด ความรู้สึกนึกคิดมันจะปล่อย มันจะปล่อย มันจะปล่อยเข้ามาสู่อะไร ปล่อยเข้ามาสู่สมถะ

ฉะนั้นปล่อยเข้ามาสู่สมถะ ผลของมันคือสมถะ คือมันปล่อยวางจากความนึกคิด พอปล่อยวางความนึกคิดนี้มันคือสมถะ ทีนี้เป็นสมถะมันต้องทำอย่างนี้บ่อยครั้งเข้า บ่อยครั้งเข้า บ่อยครั้งจนจิตมันตั้งมั่น จิตมันตั้งมั่นคือสมาธินี้แหละ พอเป็นสมาธิแล้วมันก็เห็นเวทนามากับกาย แยกออกจากกันต่างๆ ความเห็นอย่างนี้มันเป็นความเห็นได้ทั้งนั้นแหละ แต่มันจะเป็นความจริงมากน้อยแค่ไหน ผู้ปฏิบัติจะรู้เอง

นี่เพราะคำถามเขาถามว่า “อยากจะรู้จัก รูป-นาม ชั้น ๕ ซัดๆ”

คำว่าซัดๆ นี่มันจะซัดจากผู้ที่ปฏิบัติไปเรื่อยๆ ปฏิบัติไป พอมันพิจารณามันปล่อยมาเป็นสมถะขนาดไหนก็แล้วแต่ จิตมันจะมีหลักของมัน ฉะนั้นถ้ามันพิจารณาเข้าไปๆ พอเข้าไปจิตมันก็ปล่อยมากขึ้นๆ จนสมาธิมันมั่นคงขึ้น พอมันคงขึ้นนี่พ้นจากโลก

คำว่าพ้นจากโลกคืออะไร โลกคือโลกทัศน์ โลกคือความรู้สึกลึกซึ้ง โลกคือความคิดจากจิต ทีนี้พอมันสงบเข้ามา มันสงบบ่อยครั้งเข้า บ่อยครั้งเข้ามันก็ปล่อยโลกเข้ามาเรื่อยๆ จนจิตมันเป็นสัมมาสมาธิ พอจิตเป็นสมาธิแล้วเราออกฐู ออกฐูก็ออกพิจารณารูปนามและขันธ ๕ นี่แหละพิจารณารูปนามและขันธ ๕ พอมันรู้ขึ้นมาคำถามมันจะฟ้องเอง

คำถามฟ้องเองเพราะถ้าจิตสงบแล้ว พอมันจับขันธ ๕ ได้ ความรู้สึกมันแตกต่างกัน ความแตกต่างมันมี ผลของมันมี ถ้าผลของมันมี ถ้ามันมีสมาธิใช่ไหม จิตมันตั้งมั่น แล้วมันไปจับรูปนาม ขันธ ๕ ได้ พอจับรูปนาม ขันธ ๕ ได้มันก็เป็นข้อเท็จจริง ข้อเท็จจริงอยู่ตรงไหน

ข้อเท็จจริง เห็นไหม โลก ใครศึกษาธรรมะหรือไม่ศึกษาธรรมะก็มีความคิดเหมือนกัน ความคิดที่เกิดจากเรา คนจะศึกษาธรรมะ หรือคนจะเป็นศาสนาอื่น ลัทธินั้นเขาก็มีความคิดเหมือนกัน ความคิดอย่างนี้มันมีอยู่แล้วใช่ไหม แล้วเราใช้ความคิดอย่างนี้คิดเรื่องธรรมะไป นี่คือโลกไป

โลกคือว่าธรรมดาของมนุษย์มีความคิด ความคิดของมนุษย์มันมีอยู่แล้ว มันมีอยู่แล้วมันก็เป็นเรื่องของโลก แต่เรื่องของโลกนี้เราเอามาใช้ศึกษา เอามาประพฤติปฏิบัติ ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา พอจิตมันปล่อยวางบ่อยครั้งเข้า บ่อยครั้งเข้า มันเป็นสมณะทั้งนั้นเลย ถ้าสมณะมีปัญญาด้วย ปัญญาในขั้นของสมณะคือขั้นปล่อยวางๆ เข้ามา พอจิตมันสงบจนมันเป็นหลักเป็นเกณฑ์ของมัน

ถ้ามันเห็นเวทนา เห็นรูป เห็นรูปนาม ขันธ ๕ โดยข้อเท็จจริงโดยจิตสงบแล้วมันสะท้อนชั่วหัวใจ ถ้ามันสะท้อนชั่วหัวใจ ความรู้สึกนึกคิดมันจะเป็นอย่างไร คำว่าซัดๆ ของเราเห็นไหม อยากรู้การพิจารณาขันธ ๕ ให้ซัดๆ

คำว่าซัดๆ แล้วควรทำอย่างไร? ทำแบบนี้แหละ ทำต่อไปเรื่อยๆ ทีนี้ทำต่อไปเรื่อยๆ เห็นไหม เวลาปฏิบัติขึ้นไปเราต้องมีหน้าที่การงาน พอเราทำงานขึ้นไปเราก็ปฏิบัติไปด้วย ถ้ามันพัฒนามันก็พัฒนาขึ้นไป แต่! แต่เพราะคนทำงาน ๒ หน้าที่ หน้าที่หนึ่งคือเราต้องทำอาชีพของเราด้วย ทีนี้พอทำอาชีพของเราด้วยเราก็ไปอยู่กับเรื่องโลก พอเรื่องโลกแต่เวลาเราปฏิบัติอย่างนี้แล้วสติปัญญามันดี ทำงานของโลกมันก็จะชัดเจน ความผิดพลาดจะไม่มี การคำนวณต่างๆ การคิดต่างๆ มันจะชัดดีขึ้นมาก

ดีขึ้นมากเพราะอะไร เพราะเราใช้ฐานความคิดที่มันเป็นธรรมมาเสริมใจ ฉะนั้นพอเราเสร็จจากงานอาชีพแล้ว เรามาปฏิบัติ เราก็ทำอย่างนี้เข้าไปบ่อยครั้งเข้า มันอยู่ที่การปฏิบัติ ภาคของการปฏิบัติมันต้องประสบการณ์ของจิต จิตมันจะพัฒนาของมันขึ้นไปเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป ๆ ถ้ามันปล่อยวางเข้ามา ปล่อยวางเข้ามา เห็นไหม ปล่อยวางมา พอจิตมันจับได้ตามความเป็นจริงที่มันชัดๆ

ชัดๆ เพราะมันเป็นข้อเท็จจริง แต่ชัดๆ มันจะอยู่โดยคงที่ไม่มี ไม่มีเพราะอะไร เพราะพอเราใช้สมาธิ ใช้ปัญญาพิจารณาในธาตุ ๔ และขันธ ๕ แล้วนี่กำลังใจ เหมือนเราทำงาน คนทำงานต้องเหนื่อยไหม? เหนื่อย คนใช้จิตทำงานเหนื่อยไหม? เหนื่อย ความเหนื่อยของจิตที่มันทำอยู่นี้ นั่นละสมาธิมันเริ่มคลายออกมา พอคลายออกมามันก็จะป็นสัญญา มันก็เป็นเรื่องโลกใจ

เรื่องโลกก็คือมันคิด ความคิดมันมีอยู่แล้ว เวลาเราใช้ปัญญาก็เป็นความคิดอันหนึ่ง แต่ความคิดอันนี้มันมีสัมมาสมาธิรองรับ พอสัมมาสมาธิรองรับขึ้นมา พอมันเสื่อมลงหรือคุณภาพมันต่ำลง พอต่ำลงมันก็ออกมาเป็นเรื่องโลกๆ คือความคิดของคนมันมีอยู่แล้วไง ความคิดมันไม่หายไปไหน ความคิดมันมีอยู่แล้ว แต่! แต่เพราะมันไม่มีสมาธิรองรับ

ถ้าสมาธิที่รองรับเป็นสมาธิที่ดี มันก็จะป็นโลกุตตรธรรม คือมันไม่มีกิเลสเรอบวก มันไม่มีความเห็นของเรอบวก แต่พอมันเสื่อมขึ้นมามันก็มีเรอบวกเข้าไป บวกเข้าไป พอบวกเข้าไปนี้ ถ้าเราทำไว้แล้ว ถ้ามันพิจารณาไม่ชัดเจนเราก็กลับมาที่ความสงบ เห็นไหม กลับมาทำความสงบ พอมันสงบแล้ว ความรุ่มเย็นเป็นสุขแล้ว เราก็เข้าไปแยกใหม่ จับใหม่ให้เห็นกาย เห็นจิตโดยมันแยกกันอยู่

นี่เขาพูดถึงเวลาทำเข้าไปแล้วนะ “เห็น โดยการนั่งสมาธิ”

ใช่! เห็นโดยการนั่งสมาธิ เพราะการนั่งสมาธินี้เห็นนิมิต เห็นนิมิตเป็นกาย เห็นเป็นต่างๆ เห็นได้หมดแหละ ที่นี้การเห็นได้หมด มันเป็นเรื่องเริ่มต้นของการปฏิบัติ คือเริ่มต้นจากการพัฒนาขึ้นไปจากโลก มันต้องพัฒนาขึ้นไปจากโลกทั้งหมดนะ

เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เราเกิดมาเป็นคน มีความรู้สึกนึกคิด เราเกิดมามีกิเลส มันปฏิเสธเรื่องนี้ไม่ได้หรอก ที่นี้มันปฏิเสธเรื่องนี้ไม่ได้ แต่เวลาทำไปนี่มันก้าวเดินพัฒนาไป เราปฏิเสธ

โลกไม่ได้ เพราะเราเกิดมาเป็นโลก เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เราเกิดมาเป็นคน เราเกิดมาด้วยความรู้สึก
ก็พัฒนาจากความรู้สึกนี้เข้าไป ฉะนั้นพัฒนาเข้าไปแล้วให้มันเป็นความจริงเข้าไป

ฉะนั้นถ้ามันจะเห็น “ขอคำแนะนำในการปฏิบัติด้วยค่ะ”

ขอคำแนะนำ ก็ตั้งสติ ถ้าเรากำหนดเวทนา กำหนดนามรูปก็กำหนดให้ชัดเจนขึ้นไป ให้
มันพัก พักเสร็จแล้วเราก็ออกไปพิจารณาอีก แล้วก็กลับมาพัก แล้วก็กลับไปพิจารณาอีก มันจะ
เห็นไปมากกว่านี้มาก มันจะเห็นไปมากกว่านี้นะ เห็นไปมากกว่านี้แล้วมันจะเป็นความจริงของ
มัน.. เป็นความจริง ที่ว่ามันเป็นความจริงจากวิปัสสนา วิปัสสนาคือถ้าจิตมันเป็นความจริงของ
มัน มันจะถอดมันจะถอนของมัน แล้วมันจะรู้ของมันตามความเป็นจริง แล้วเป็นปัจจัยตั้ง จะซึ่ง
ใจมาก

อันนี้ขอคำแนะนำไป ขอคำแนะนำก็ปฏิบัติอย่างเก่า คือปฏิบัติแบบเดิมแต่ทำต่อเนื่องขึ้นไป
ไป ทำต่อเนื่องขึ้นไป ฉะนั้นบอกว่ายากจะทำให้มันสำเร็จเป็นมรรค ผล ขึ้นไปเลย สำเร็จเป็น
มรรค ผล ต่อเมื่อความอึดเต็มของจิต น้ำใสแก้ว ถ้าเต็มแก้วสมบูรณ์ มันก็สมบูรณ์ตามของมัน นี่
วิปัสสนาของเราไปบ่อยครั้งเข้าจนกว่ามันจะสมบูรณ์ของมัน ตามแต่อำนาจวาสนาของจิตแต่ละ
ดวงไม่เหมือนกัน นั่นคือการปฏิบัติต่อไป

ถาม : ๓๕๔. เรื่อง “การเพ่งกำหนดใส่พระ บาปไหมครับ”

กราบนมัสการสวัสดิ..

หลวงพ่ : เขาว่าช่วงเขาคูทิวี่ เห็นพระทางทิวี่ แล้วเขาชอบกำหนดเพ่ง

ถาม : ๑. เพราะบางท่านกำหนดเพ่งไปที่ท่านได้

๒. เพราะอะไรบางท่านจึงกำหนดเพ่งไปที่ท่านไม่ได้ และเพราะเราเคารพรักท่าน

๓. การเพ่งแบบนี้เป็นบาปไหมครับ

๔. รู้สึกเบื่อหน่ายความกำหนด

๕. เหมือนไม่มีอะไรให้กำหนดแล้ว

๖. กำหนดเสียงเป็นเสียง

หลวงพ่อก : นี่พูดถึงคำถาม เราดูแล้วมันสับสน คำถามนี้มันสับสน เพราะว่าเราฟังใส่พระบาปใหม่ครับ แล้วเวลาไปฟังใส่พระนี่ฟังไปทำไม? ฟังเพราะเหตุใด?

พระนะ เวลาบวชพระขึ้นมาแล้ว พระท่านก็คือพระ เราเป็นฆราวาสใช้ใหม่ ฉะนั้นเวลาเป็นฆราวาส บางคนบางฆราวาส ลูกศิษย์หลวงตา ฆราวาสหลายคนที่เป็นอริยบุคคล ลูกศิษย์หลวงตานี้เป็นฆราวาส แต่เขามีมรรค ผล ในใจ เขาดีกว่าพระอีก

ฉะนั้นบอกว่าทำไมต้องไปฟังใส่พระ ว่าพระนี่สูงส่งนัก.. พระนี่เป็นบริษัท ๔ เป็นภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา เพราะพระบวชขึ้นมาแล้ว ถ้ามีจิตใจที่มั่นคง ก็เพื่อปฏิบัติเพื่อพ้นจากทุกข์ ถ้ามีความมั่นคงนะ ฉะนั้นพระที่บวชมานี้ บวชมาก็เพื่อเห็นภัยในวัฏสงสาร ท่านก็ปฏิบัติของท่าน ท่านปฏิบัติตัวของท่านดี ท่านก็เป็นพระที่ดีที่ทำให้เรากราบไหว้ เป็นเนื่อานบุญของเรา ถ้าเราได้ทำบุญกุศล แล้วถ้าท่านปฏิบัติของท่านจนท่านมีจิตใจที่เป็นธรรม ท่านจะเป็นครูบา อาจารย์ของเรา ท่านจะเป็นที่สั่งสอนเรา

“จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง” ใจดวงที่ประพฤติปฏิบัติถึงที่สุดแห่งทุกข์ หรือปฏิบัติมีคุณธรรมแล้วจะแนะนำเราได้ จะแนะนำ จะพรั่สอนเราให้เราก้าวเดินไปโดยไม่ผิดทาง มีครูบาอาจารย์ชี้นำมันเป็นประโยชน์มาก

ฉะนั้นพระก็คือพระ การฟังใส่พระนี่ทำไมทำได้.. มันทำได้ทั้งนั้นแหละ มันทำได้ มันเป็นจิตของคน จิตของคนจะทำอะไรก็ได้ จิตของคนฝึกฝนทำคุณงามความดีก็ได้ จิตของคนฝึกฝนทำความชั่วก็ได้ จิตของคนฝึกฝนทั้งดีและชั่วก็ได้ จิตใจของคนมันเป็นได้ทั้งนั้นแหละ ฉะนั้นมันอยู่ที่อำนาจของจิต จิตบางคนก็คคะนอง ทำอะไรมันก็จะมีผลตอบสนอง จิตบางคนนี้ จิตราบเรียบ จิตสม่ำเสมอ ทำสิ่งใดไปมันก็จะไปเป็นประโยชน์ที่สม่ำเสมอไป

๑. มันอยู่ที่จิตของเราที่มันมีจรตนิสัยอย่างไร มีอำนาจวาสนา มีคุณสมบัติอย่างไร

๒. เรามีสติปัญญาเกี่ยวกับประโยชน์ใหม่ เรารู้อะไรเป็นคุณ อะไรเป็นโทษใหม่ อะไรเป็นคุณ คือเป็นคุณ อะไรเป็นโทษคือเป็นโทษ.. การฟังใส่พระ ไม่ต้องฟังใส่พระ มนุษย์กับมนุษย์เขายังให้อภัยกันเลย มนุษย์กับมนุษย์ไม่ควรจะบาดหมางต่อกัน เห็นไหม

“เวร! ย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร”

เราไปฟังใส่เพื่ออะไร? เราไปฟังใส่เพื่อประโยชน์อะไร พระองค์นั้นจะทำความผิด ทำไม่ดีขนาดไหนก็เป็นบาปของเขา เขาทำของเขา เขาต้องได้บาปของเขาแน่นอน พระองค์ไหนทำคุณงามความดีที่เป็นประโยชน์กับพระ พระองค์นั้นจะได้คุณงามความดีก่อน แล้วพระองค์นั้นได้คุณงามความดีแล้วถึงจะมีคุณธรรมมาเพื่อแผ่เรา มาสั่งสอนเราไป

ฉะนั้น “การฟังใส่พระบาปใหม่” นี้เราไม่เห็นด้วย!

ถาม : ๒. เพราะอะไรพระบางองค์ถึงฟังไม่ได้

หลวงพ่ : ฟังได้หรือฟังไม่ได้ กรณีอย่างนี้ละ เวลาคนมีความเห็นผิด.. มีคนเคยคุยกับเรา บอกว่าเขานี้มีคุณธรรมมาก แล้วไปหาพระองค์หนึ่งที่มีคุณธรรมที่สังคมเขายอมรับ แล้วก็ไปฟังใส่ท่าน พอฟังใส่ท่านนี้ อู๋.. ฟังไม่ได้เลยท่านตั้งกำแพงรับ นี่คือคนไปฟังมันคิดไปเอง รู้ไปเอง แล้วหาว่าที่จะไปฟังนั้นท่านตั้งกำแพงไว้ ท่านฟังไม่ได้

วิปัสสนิก ก็นึกของตัวเองไปเรื่อยแหละ แล้วคำถามนี้ บางทีถ้าจิตใจของคนไม่ปกติ ความรู้ความเห็นนี้มัน.. เพราะว่าพระอรหันต์กับคนบ้านี้ใกล้เคียงกัน พระอรหันต์คือสิ่งที่ปล่อยวางหมดมีสติ คนบ้าคือปล่อยวางหมดเลยแต่ไม่มีสติ คนบ้าคือไร้หลักการ คนบ้าคือหลุดเลย นี่คนบ้า ขาดสติ ทำอะไรแล้วแต่ว่าความคิดความเห็นมันจะบัญชาการไป พระอรหันต์ไม่มีสิ่งใดในหัวใจเลย เหมือนคนบ้าเลยแต่ไม่บ้า สติสมบูรณ์ สติเป็นอัตโนมัติเลย

นี่ไง ฉะนั้นจิตของคนเวลาทำไปนี้ เห็นไหม ถ้ามันเป็นคนบ้ามันก็บ้าไปเลย ถ้าเป็นพระอรหันต์มันก็สติสมบูรณ์ไปเลย ทีนี้พอบอกว่าไปฟังอย่างนั้น ไปฟังอย่างนี้

“อภิญญา ๖ แก่กิเลสไม่ได้ ความรู้ความเห็นมันเป็นฉาน โลกีย์”

ถ้าความรู้ความเห็นเป็นมรรคละ ความรู้ความเห็นในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม แล้วเห็นสติปัญญา ๔ ถ้าเห็นสติปัญญา ๔ แล้วมันแก้ไขเข้ามา เพราะว่ากิเลสมันอาศัยกาย เวทนา

จิต ธรรมชาติของสัตว์โลกออกหาเหยื่อ ถ้าพิจารณาอย่างนั้นมันจะกลับมารู้ใจของตัวเอง ฉะนั้นไป
 เฟ่งคนนั้น เฟ่งคนนี้ มันเป็นเรื่องไร้สาระเลย แล้วยิ่งครูบาอาจารย์ นี่มันเจอของไม่จริงทั้งนั้น
 แหะละ

โธ.. เจอของจริงนี่นะ หลวงปู่ขาวไปหาหลวงปู่มั่น ไปกับหลวงปู่แหวนนี่เหนื่อยมาก
 บอกว่า “มีใครจะรู้ใจเราไหม” พอไปถึงหลวงปู่มั่นท่านใส่เลย

“ใจของเราไม่คู่ อยากให้คนอื่นคู่ให้ ใจของเราไม่รู้จัก”

ครูบาอาจารย์ที่ท่านรู้จริงนี่ท่านรู้ของท่าน แล้วท่านเก็บของท่านไว้ เพราะมีของจริง มันก็
 จะมีของปลอม เพราะมีของจริง ของปลอมมันเลยเลียนแบบแล้วเอาไปหากินกัน แต่มีของจริง
 ของจริงท่านไว้ให้ประโยชน์เวลาแก้ไขลูกศิษย์ ไอ้ของปลอมมันเกี่ยวโฆษณาชวนเชื่อ แล้ว
 โฆษณาชวนเชื่อมันเป็นการจัดการ มันเป็นการไร้สาระ ความจริงมี เรื่องรู้วาระต่างๆ นี่ความจริง
 มีแต่ความปลอมก็เยอะ

ฉะนั้น “ข้อ ๓. การเฟ่งแบบนี้เป็นบาปไหมครับ” ก็เรื่องของผู้เฟ่ง

ถาม : ๔. รู้สึกเบื่อความกำหนด

หลวงพ่ : อืม.. ว่ากำหนดแล้วระลึก นี่พูดถึงกำหนด กำหนดเรื่องอะไรล่ะ? แต่ถ้ากำหนดพุท
 โธ กำหนดสิ่งใดนี้ มันจะเบื่อขนาดไหนนั่นก็อีกเรื่องหนึ่ง

ถาม : มันเหมือนไม่มีอะไรกำหนดแล้ว แต่จิตเหมือนกับแอบอยู่ บางทีผมเคยรู้ตัวว่าโกรธ
 แล้วพออาจารย์ก็บอกว่ารู้สึกว่โกรธ

หลวงพ่ : มันเหมือนกับไม่มีอะไรกำหนดแล้ว นี่เวลาเข้าข้างตัวเองก็เป็นอย่างนี้แหละ เวลา
 เฟ่งใส่พระ แหม.. เฟ่งได้ เวลาเหมือนไม่มีอะไรกำหนด มันมีอยู่ในใจทำไมไม่กำหนดได้ล่ะ นี่ไง
 เวลาเฟ่งใส่พระนะ อู๋.. เห็นว่าเฟ่งใส่พระได้ แต่เฟ่งใส่จิตตัวเองที่มันกำหนด เห็นไหม เหมือน
 ไม่มีแต่มันมี ทำไมไม่กำหนดล่ะ?

เวลาตัวเองไม่รู้จักตัวเอง ความคิดในการปฏิบัติของตัวเองไม่คู่ จะไปเฟ่งใส่พระ เฟ่งใส่
 พระ เฟ่งใส่พระแล้วได้อะไรขึ้นมาล่ะ ก็ได้เวรได้กรรมไง แต่เวลาเฟ่งใส่ความกำหนดในใจของ

ตัว ทำไมไม่กำหนดล่ะ? ถ้ากำหนดก็รู้ทัน พอรู้ทันขึ้นมาแล้ว กำหนดไปนี่กำหนดอะไร ถ้ากำหนดพุทธโฆ พุทธโฆมันจะเข้าสู่สัมมาสมาธิ

ไฉนกำหนดว่าโกรธหายโกรธ หายโกรธแล้วเหลืออะไร? หายโกรธก็เหลืออวิชาใน หายโกรธก็เหลือภวัง จะว่าหายโกรธแล้วเหลือใจเพื่ออะไร.. มันอยู่ที่คนสอนหรือ สอนอะไรกัน

ถาม : ๖. กำหนดเสียงเป็นเสียง ตัวความหมายไม่ลงถึงที่กำหนด สักแต่ว่าเสียง ไม่รู้ความหมาย ไม่รู้เป็นใครพูด อย่างนั้นดีไหมครับ.. ตั้งคำถามเพื่ออยากฟังเทศน์หลวงพ่หรือ

หลวงพ่ : ตั้งคำถามเพื่ออยากฟังเทศน์จากหลวงพ่ เขาเห็นเราไปเทศน์ที่บ้านตาด คูทีวี เห็นแล้วเขาว่า ไอ้อย่างนี้นั้นเป็น.. ตั้งคำถามก็ตั้งคำถาม แต่ตั้งคำถามนี้

“กำหนดเสียงเป็นเสียง ไม่ถึงตัวกำหนด ไม่มีความหมาย ไม่รู้ว่าใคร”

ปฏิบัติต้องรู้ชัดเจนนสิ ปฏิบัติแล้วไม่รู้อะไรเลย ปฏิบัติอะไร กรณีอย่างนี้นั้นเหมือนกับ ชาวพุทธ เห็นไหม ถือศีล ๕ ฉันทถือศีล ๕ เกรงครัด ฉันทถือศีล ๕ เกรงครัด แล้วเกรงครัดแล้วได้ อะไรล่ะ เกรงครัดแล้วก็คือขอนไม้ไผ่ ขอนไม้มันถือศีล ๕ ดีกว่าทุกคนอีก ขอนไม้มันไม่ทำอะไรเลย ขอนไม้เป็นประโยชน์ด้วย มันให้ปลวกให้แมลงมัน ได้อยู่อาศัยด้วย

นี่ก็เหมือนกัน “กำหนดเสียงไม่ได้ยินเสียง” ถ้าไม่ได้ยินแล้วเหลืออะไรล่ะ เราถือศีล ๕ เกรงครัด เราต้องมีธรรม ๕ ธรรม ๕ คือเราต้องมีความเมตตา เราต้องทำประโยชน์ขึ้นมา ถ้าไม่ทำประโยชน์ขึ้นมาแล้วเราจะได้อะไร เราจะไม่ได้ทำอะไรเลย เราจะได้แต่ความเห็นของเราเท่านั้นแหละ

ไฉนพูดถึงตั้งคำถามมาเพื่ออยากฟังเทศน์ ไอ้โฮ.. คำถามเราเหลือเยอะเลยล่ะ

ถาม : ข้อ ๓๕๕. เรื่อง “ขอบพระคุณ”

(นี่ขอบคุณเฉยๆ นะ) ฉันทันได้ปรีนมาอ่านเข้าไปหลายรอบ เข้าใจมากขึ้นล่ะ ดีใจที่สิ่งที่ได้ปฏิบัติมา ก็มาถูกทางบ้าง ฉันทันเป็นคนรังเกียจตัวเองอย่างที่ท่านบอกจริงๆ ค่ะ คิดว่าตัวเองต่ำต้อย ทำกรรมมาเยอะ แต่บางทีก็มีทิวิมานะมากเกินไป เป็นนิสัยเสียตั้งแต่แรก ฉันทันการปฏิบัติ

ก็จะไม่ค่อยมั่นใจในสิ่งที่ตัวเองปฏิบัติ บางทีก็จะถูกกิเลสหลอกว่า “เออ.. ตัวเองเก่ง ไม่มีใครสอนก็ทำได้” ถ้าไม่ใช่สติและปัญญา ก็จะถูกลอกเป็นประจำ

บางทีก็เห็นความคิดตัวเองชั่วร้าย ทำไมปฏิบัติไปน่าจะคิดดี แต่คนขับรถปาดหน้านะ.. เข้าใจ ตั้งสติ ยังมีความสงสัยจากการปฏิบัติค่ะ แต่จะคล้ายๆ ท่านอื่นบ้าง เลยเอาที่อาจารย์ตอบไปปรับใช้ค่ะ ที่อาจารย์ตอบไว้ว่า “ถ้าไม่ได้ถนัดดูกาย ก็ดูอย่างอื่นไปแทนก็ได้” คิดถึงเชื่อว่าตัวเองไม่ถนัดดูกายค่ะ เพราะไม่เคยเห็นกายในนิมิตเลย

หลวงพ่ : เห็นกายในนิมิต หรือไม่เห็นกายในนิมิตนี้ะ ถ้าเราพิจารณากายโดยใช้ปัญญาในการพิจารณากาย นิมิตนี้มันเป็นเจโตวิมุตติ คือจิตสงบแล้วเห็นกาย เห็นกายโดยนิมิตเลยนะ พอเป็นนิมิตขึ้นมา นิมิตมันก็มีหลอก เห็นไหม คำว่านิมิตจริง นิมิตปลอม

คำว่านิมิตปลอม ก็นิมิตที่ไม่ชัดเจนนัก นิมิตที่ไม่มีคุณภาพนัก ที่นี้นิมิตไม่มีคุณภาพเพราะอะไร เพราะจิตมันไม่มั่นคง จิตสมาธิมันไม่ดี ฉะนั้นไม่ดีเราก็กกลับมาที่สมาธิ เราเห็นนิมิต การเห็นนิมิตนี้ ถ้าครูบาอาจารย์เห็น พิจารณากายโดยเจโตวิมุตตินี้ะ เห็นนิมิตปั๊บท่านให้กำหนดถามนิมิตเลยว่าเป็นจริงหรือไม่จริง หรือกำหนดถาม กำหนดดูนิมิตนั้น ถ้ากำหนดถามดูนิมิตนั้นมันจะสะท้อนหัวใจ

เหมือนเราทำงาน ทำงานสิ่งใดก็แล้วแต่ เราตั้งใจทำงานแล้ว ทำงานอะไรก็จะเป็นประโยชน์ขึ้นมา เราทำงาน นี้เราทำงานสักแต่จะทำ ทำงานสักแต่จะให้มันพอเสร็จเป็นพิธีไปทำงานโดยที่ไม่ใส่ใจมัน ผลงานมันจะเป็นอย่างไรละ ผลงานมันก็ไม่ชัดเจนนั่นละ ฉะนั้นถ้าจิตเป็นสมาธิขึ้นมา มันเห็นกายขึ้นมา เห็นนิมิตขึ้นมา นั่นเราเห็น เราเห็นแล้วเราพิจารณาของเรา ถ้าไม่เห็น เห็นไหม เราก็พิจารณากาย เราไม่ทิ้งกายนะ

คำว่าพิจารณากายนี้เราพิจารณากายด้วยปัญญา เห็นไหม คูตินั่งแล้วเจ็บไหม หัวเข่าเจ็บไหม ร่างกายนี้เป็นอย่างไร ร่างกายอยู่อย่างไร เราศึกษา เราวิจัยร่างกายเรา ความเป็นอยู่ เลือดเนื้อเชื้อไข เซลล์ต่างๆ ระบบร่างกายทำงานอย่างไร เราใช้ปัญญาเราใคร่ครวญนะ เราใช้ปัญญาเราใคร่ครวญ อันนี้จะเป็นปัญญาวิมุตติ ปัญญาพิจารณากายโดยใช้ปัญญา

แล้วพอพิจารณากายไป หลวงปู่เจี๊ยะท่านพูดอย่างนี้ ให้กำหนดจิตอยู่ในกายนี้ กำหนดจิตอยู่ในกายนี้ ถ้าอยู่เป็นชั่วโง่งๆ ได้ ท่านบอกนี้เป็นสมณะ เป็นสมณะเพราะอะไร เพราะเรากำหนด

จิตเราเคลื่อนไปในร่างกายเรานี้ไง ตั้งแต่ขาขึ้นมา เห็นไหม ขึ้นไปถึงศีรษะแล้วก็วนลงไป ถ้าจิตของเรามีสติ เห็นไหม จิตของเรามันจะอยู่ในร่างกายนี้ ถ้าจิตของเราขาดสตินะ ตั้งแต่ปลายเท้าขึ้นไป พอถึงหัวเข่ามันเริ่มไปคิดเรื่องอื่นแล้ว แล้วกลับมาเริ่มต้นใหม่

นี่มันไม่อยู่กับเราเป็นชั่วโมงๆ ใจ แล้วถ้าอยู่กับเราเป็นชั่วโมงๆ ขึ้นไป พอจิตมันดีขึ้นมา มันจะเห็นกาย พอเห็นกายขึ้นมา จิตอยู่ในกายทำไมไม่เห็นกาย จิตอยู่ในกายด้วยสติบังคับ ให้มันอยู่ในกายนี้ ให้มันเคลื่อนอยู่ในกายนี้ ถ้ามันเคลื่อนอยู่ในกายนี้ คือความรู้สึกเราหมุนอยู่ในร่างกายนี้ มันไม่ออกไปคิดข้างนอก นี่มันก็เริ่มมีหลักมีเกณฑ์ของมันขึ้นมา

ถ้ามีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมา มันเห็นกาย เห็นไหม จิตกำหนดที่ข้อเท้า จะเห็นเป็นรูปข้อเท้า จิตกำหนดที่หัวเข่า จะเป็นเห็นภาพหัวเข่า จิตกำหนดที่ข้อศอก จิตกำหนดที่ต้นคอ จิตกำหนดบนศีรษะ มันเห็นของมันไปตามข้อเท็จจริงของมัน พอเห็นของมัน เรากำหนดจิตถ้าอยู่บนข้อเท้า ให้ข้อเท้าขยายตัว ให้ข้อเท้าต่างๆ นี้พูดถึงนิมิตนะ

คำว่านิมิตนี่นะ ถ้าพูดถึงในภพธรรมจะบอกว่า “นิมิตมันเป็นนิมิต คิดนิมิตกันหมดไปเลย แล้วมันไม่ได้อะไรเลย” คำว่านิมิตมันเหมือนเรานี้ เด็กมีเงินบาทหนึ่ง ผู้ใหญ่มีเงินบาทหนึ่ง เศรษฐีมีเงินบาทหนึ่ง ก็บาทหนึ่งเหมือนกัน แต่เงินบาทของเด็กมันซื้อลูกอมมันก็หมดไปแล้ว เงินบาทหนึ่งของผู้ใหญ่ เห็นไหม เขาใช้เงินบาทนี้ไปซื้อเมล็ดพันธุ์พืช แล้วเอามาปลูก แล้วเมล็ดพันธุ์พืชนี้ พอมันเกิดมาเป็นพืชเขาก็เอาไปขาย จากบาทหนึ่งเขาจะหาเงินขึ้นมาเป็นร้อยๆ บาท เป็นพันๆ บาทได้เลย บาทหนึ่งของเศรษฐี เห็นไหม เศรษฐีนี้บาทหนึ่งเขาเอาไปใช้ประโยชน์ของเขา มันก็มากกว่าคนที่เอาไปซื้อเมล็ดพันธุ์พืชมาปลูกอีก

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันสงบแล้วเห็นนิมิต.. คำว่านิมิตใจ นิมิตของเด็ก นิมิตของผู้ใหญ่ นิมิตของเศรษฐี นิมิตมันก็เป็นนิมิตจริงๆ นี่แหละ แต่คุณภาพของจิต คำว่านิมิตมันจะภาพชัดเจนแตกต่างกันอย่างไร

นี่พูดถึงว่า ถ้านิมิตบัพเขาจะเห็นว่านิมิตนี้ผิดไปหมดเลย นิมิตจะผิดเริ่มต้น เริ่มต้นนี่นะ อย่างผู้ที่ปฏิบัติเหมือนกับเด็กๆ เด็กๆ จะเป็นผู้ใหญ่ หรือจะเศรษฐีนี้มันมาแต่เด็ก ถ้าเด็กๆ มันยังเข้าใจไม่ได้ คนที่เริ่มปฏิบัติใหม่เหมือนทารก ไม่เคยปฏิบัติ ไม่เคยรู้อะไรเลย จะไม่รู้จะอะไรเลย การปฏิบัติไปแล้วเหมือนทารก เพราะทารกมันจะทรงตัวมันได้ไหม?

จิตคนที่หัดปฏิบัติใหม่ทุกคนเลย จะทรงตัวเองไม่ได้ ถ้าไม่เคยทำความสงบของใจมา ทรงตัวเองไม่ได้ ถ้าทรงตัวไม่ได้ขึ้นมา พอมันทำอะไรขึ้นไปมันเริ่มตะตะได้ มันจะเห็น นิมิตของมันอะไรต่างๆ นึกใจ ตีใจ เสียใจไป มันจะพัฒนาของมันไปไม่ได้ นี่ไง นิมิตของเด็กๆ ก็คืออย่างหนึ่ง แต่ถ้าเด็กๆ เด็กๆ บางคนมันมีวาสนาของมัน พอมันนั่งไปแล้วมันเจอnimิตของมัน มันเป็นความจริง ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา มันเป็นความจริง จริงตามนิมิตนั้น มันจะรู้ มันจะเห็นของมันตามข้อเท็จจริงเลย

ถ้าข้อเท็จจริงนะ แต่เด็กเขายังทำอะไรไม่เป็น เพราะจิตมันยังอ่อนแออยู่ แต่พอพิจารณาของมันไป พอดูของมันไปเรื่อยๆ นิมิตมันจะดีขึ้นเรื่อยๆ แล้วมันมีประสบการณ์ว่า เดี่ยวๆถูก เดี่ยวๆคิด ผลมันให้เป็นความจริง ผลมันให้ค่าในทางที่ผิดพลาด มันก็จะรู้ของมันเองว่า เออ.. อันนี้จริง อันนี้ไม่จริง มันจะพัฒนาจากเด็กเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา

พอเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา บางทีหนึ่งนิมิตอันนั้นจะไปซื้อเมล็ดพันธุ์พืช เขาจะซื้อต่างๆ เพื่อประโยชน์ของเขา เห็นไหม เกิดนิมิตขึ้นมาเขาพิจารณาของเขาเป็น เขาแยกแยะของเขาเป็น เขาทำของเขาเป็นขึ้นมา มันจะเป็นประโยชน์ของเขา ประโยชน์ของเขามันก็ได้ผลตอบแทนมากขึ้นๆ จิตใจมันจะพัฒนามากขึ้นไป.. นี่พูดถึงการพิจารณาภายในนะ

นิมิตนี้ นิมิตคำเดียวแต่มันขยายความไปได้มหาศาลไง มหาศาลว่านิมิตของใคร นิมิตของทารกมันก็เป็นอย่างหนึ่ง นิมิตของผู้ใหญ่ก็เป็นอย่างหนึ่ง นิมิตของครูบาอาจารย์ที่ท่านสิ้นกิเลสไปแล้วยิ่ง ๑๐๐ เปอร์เซนต์เลย เพราะอะไร เพราะไม่มีวิชาในหัวใจของท่าน ท่านรู้เห็นตามความเป็นจริงหมดเลย

นี่พูดถึง “ไม่เคยเห็นภายในนิมิต” อันนี้พูดถึงนิมิต แต่ถ้าไม่เคยเห็นภายในนิมิต เราก็พิจารณาภายในโดยใช้ปัญญา เราจะบอกว่า การพิจารณา การฝึกของเรา เราจะไม่มีทั้งเวลาเสียเปล่าไป ถ้าเราบอกว่าเราพิจารณาภายในไม่ได้ เราไม่ต้องพิจารณาภายใน เราพิจารณาอย่างอื่น ถ้าอย่างนั้น เวทนามีไหมล่ะ? จิตมีหรือเปล่า? ธรรมมีหรือเปล่า?

เพราะพิจารณาจิตกับธรรมขึ้นไปแล้ว มันเป็นนามธรรมแล้ว พิจารณาภายในก็เป็นนามธรรม แต่นามธรรมที่มันเป็นต้นทุน นามธรรมที่มันเป็นข้อเท็จจริงที่เป็นแบบนั้น เป็นแบบนี้เพราะภายในมันเป็นรูปธรรมที่เราจับต้องได้ มันมีหลักมีเกณฑ์ เป็นรูปธรรมที่เรายึดถือได้

ฉะนั้นพิจารณาภายนี้จิตใจอย่างไรก็แล้วแต่ มันทำงานโดยถูกต้อง ไม่ทำงานให้มีความผิดพลาด ไขว้เขว ออกนอกกลุ่มนอกทางไป นี่พิจารณาภาย ฉะนั้นกายเราไม่ทิ้ง พิจารณาภายโดยปัญญา โดยความคิด โดยการเปรียบเทียบ เราพิจารณาภายโดยนิมิต พิจารณาเวทนา เวทนาภาย เวทนาจิต

เวทนาภาย เห็นไหม นั่งแล้วเจ็บปวด เจ็บแข็ง เจ็บขา แต่เวลาพิจารณาจิตนะ อยู่เฉยๆ ก็เศร้า นี่เวทนาจิต เวทนาภายนะมันต้องมีผลกระทบของมัน มันถึงจะเกิดเวทนาของมัน เวทนาจิต นี้อยู่เฉยๆ มันก็เศร้าหมอง มันก็มีความเศร้า มีความทุกข์ของมัน.. นี่เวทนาจิต ถ้าพิจารณาจิต จิต เศร้าหมอง จิตฟ่องใส พิจารณาธรรม นีธรรมารมณฺ์ พิจารณาของมันไป

สิ่งนี้เป็นนามธรรม พอนามธรรมนี้ทุกคนจะเข้าข้างตัวเองว่าเราพิจารณาถูกต้อง เราพิจารณาดีงาม เราพิจารณาดีไปหมดเลย ทารก เห็นไหม มันจะว่ามันถูกหมดแหละ ใครตบมือให้ ก็ว่าตัวเองดีหมดเลย จะทำอะไรก็แค่ต้องการให้ผู้ใหญ่ตบมือ ให้ผู้ใหญ่เห็นด้วย.. เด็กทารก ถ้าผู้ใหญ่ตบมือ ผู้ใหญ่เอาใจ จะชอบใจมากเลย

จิต ถ้ามันภาวนาไม่เป็น เริ่มต้นมันก็จะเข้าข้างตัวเองเหมือนทารกเลย พอทารกขึ้นมา มันพิจารณาไปมันก็เสียหายของมันไป ถ้าเสียหายไปมันก็จะออกกลุ่มนอกทางไป แต่ถ้าเรายึดกายไว้ ยึดกายไว้หมายถึงว่าพิจารณาอะไรก็เปรียบเทียบมาที่กาย เปรียบเทียบมาที่กาย ฉะนั้นสิ่งที่ว่าพิจารณาภายนี้ก็เพื่อประโยชน์กับตัวเองนะ

ฉะนั้นบอกว่า บางทีที่เราหวังผลในการปฏิบัติ การพิจารณาของเรา ถ้ามันพิจารณาเป็นประโยชน์กับเรา มันก็จะเป็นประโยชน์กับเรา ถ้าพิจารณาไม่เป็นประโยชน์กับเรา มันก็จะไม่เป็นประโยชน์กับเรา ฉะนั้นสิ่งที่ทำมา เห็นไหม สิ่งที่ทำมามันจะเป็นประโยชน์กับเราได้มากน้อยขนาดไหน

ถาม : จากประสบการณ์! จากประสบการณ์! สมมุติเวลานั่งสมาธิแล้วมีอาการปวด เวทนาเป็นทุกข์ ฉันทันทีจะไปดูที่จิต ฉันทันทีจะไปดูจิตที่กลางอกว่าเป็นอย่างไร ทุกข์เป็นอย่างไร ส่วนมากจะเห็นว่าจิตที่กลางอกไม่ทุกข์ไม่ร้อน บางทีก็เฉย บางทีก็สุข ส่วนเวทนาที่ปวด บางทีก็ดูตามไปเรื่อยๆ ว่ามันคงที่ไหม หรือบางทีมันก็คิดไปอย่างอื่น กลับมาอีกที อ้าว.. ความปวดหายไปแล้ว มีอยู่ครั้งหนึ่งเจ็บคอมมาก ทีนี้ไปหาหมอ เจ็บคอมมากแล้วมีความทุกข์

ในสมาธิตีคิดว่า “ความคิดคืออะไร ปรุงอะไร” จะไม่ค่อยตามความคิดที่เป็นอกุศลเท่าไร จะใช้สติตาม แต่ถ้าเป็นกุศล เผลอตามไปก็ปล่อยไป ถ้าตริกเป็นธรรมก็จะคิดซ้ำๆ ซากๆ จนเดี๋ยวนี้ไม่ค่อยอยากคิด พอคิดปุ๊บก็จะไม่สงบ สว่างเหมือนเดิม หาหัวข้อธรรมมาคิด

หลวงพ่ : อันนี้มันต้องปฏิบัติต่อเนื่อง คำว่าต่อเนื่องแล้วมันจะได้ผล ถ้าไม่ปฏิบัติต่อเนื่อง ที่นี้คำว่าต่อเนื่อง.. นี้เวลาทำงาน มันมีหน้าที่การงานของเขาด้วย ฉะนั้นว่าปฏิบัติเวทนา ถ้าเวทนาจับเวทนาไปเรื่อยๆ เวทนานี้ไม่ต้องทิ้ง เวทนานี้ พอเราพิจารณาไป เวทนาปล่อยแล้ว เดี่ยวเวทนาจึงเกิดอีก

ดูความดีใจ เสียใจของเรานี้ จนตายก็ไม่จบ เพราะมันมีความดีใจ เสียใจตลอดไป ฉะนั้นเราต้องยึดความดีใจ เสียใจ แล้วจับพิจารณาไปเรื่อยๆ เพราะเรายังมีความดีใจ เสียใจอยู่ แสดงว่าเรามีงานทำ ฉะนั้นจับตัวนี้ไป พิจารณาเวทนาไปตลอด พิจารณาไปอย่างนี้ แล้วพอมันพัฒนาขึ้นไปมันจะรู้ของมันนะ มันจะปล่อยของมัน แล้วถ้าปล่อยบ่อยครั้งๆ เข้า มันจะมีความจริงนะ ถ้าเป็นความจริงเกิดขึ้นมา เราจะเป็นประโยชน์กับเรานะ

นี่พูดถึงว่า พอพิจารณาเวทนา นี้เวทนาไม่เคยเห็นกาย ไม่เคยเห็นนิมิต เราก็อยากจะให้ทำ ถ้ามันทำของมันไป มันจะเป็นประโยชน์กับเรา แล้วเราจะเป็นประโยชน์นะ เอาเท่านี้แหละนะ เอวัง